

УДК 336.71
JEL Classification M2

Борисова Ніна
магістрант

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

E-mail: bbaabbaa@rambler.ru

Тарасевич Наталія

к.е.н., доцент кафедри банківської справи
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

E-mail: tarasevich-nv@rambler.ru

КОНЦЕНТРАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ ШЛЯХОМ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація

Вступ. Автором розглянуто проблему актуальності такого явища, як злиття та поглинання банків, в умовах кризового стану економіки, коли банківська система України терміново потребує якісного очищення.

Методи. У процесі дослідження використано метод аналізу та синтезу; історичний і логічний методи.

Результати. У даний час ринок злиттів і поглинань проходить етап політичної дестабільності та уповільнення цих процесів, але вимоги НБУ щодо нарощення капіталу спонукають слабкі банки до злиття, в іншому разі вони вимушені піти з ринку. Реорганізаційні процеси окрім підвищення надійності та стійкості банківської системи призводять до виникнення банківських монополій..

Перспективи. Отримані в роботі результати показують, що на даному етапі процес злиття і поглинання в банківській сфері набирає більших обертів через неспроможність багатьох банків вистояти перед скрутними часами. Доречно відмітити, що НБУ зі свого боку тільки сприяє процесам об'єднання банків. Доказом цього слугує нова форма банківського нагляду, згідно якої всі банки поділені на відповідні кластери.

Ключові слова: реорганізація банку, концентрація в банківському секторі, консолідація капіталу, злиття та поглинання, кластерна політика, ринок M&A, продаж банку.

Вступ. Перед банківською системою України на даний час постає проблема обмеженості більшості банківських установ у фінансових ресурсах. Ця обмеженість виключає можливість участі багатьох банків у системі докапіталізації за новими вимогами НБУ. Зазначене питання може бути вирішено за допомогою концентрації банківського капіталу на основі злиття та поглинання банків. Хронологія розвитку процесів злиття та поглинання у банківському секторі української економіки налічує достатню кількість прикладів таких угод.

На сьогоднішньому етапі українська економіка переживає не найкращі часи, і банки, в свою чергу, вимушені або вирішувати проблему докапіталізації, щоб не втратити своєї здатності залишатися на ринку, або бути поглинутими більш впливовими конкурентами. Слід зауважити, що банківський сектор проявляє найбільшу активність в процесах злиття та поглинання у розрізі вітчизняної економіки. В умовах нестабільності ринкових відносин, яка підкріплюється ще й політичною нестабільністю правління банку може приймати рішення про злиття чи поглинання не тільки з позицій підвищення синергетичного ефекту або посилення конкурентних позицій, а в першу чергу, заради уникнення банкрутства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами концентрації капіталу на основі злиття та поглинання у банківському секторі України займалися такі вчені-економісти, як Л. Скалозуб, Н. Ткачук, В.М. Марченко, Б. Степаненко, К.Р. Немашкало, Є.С. Федорова, О.Г. Коренєва та інші.

Мета. Метою даного дослідження є вивчення досвіду проведення угод M&A та визначення перспектив злиттів та поглинань банків на даному етапі. У ході досягнення цієї мети необхідно вирішити декілька завдань, а саме: детально проаналізувати процеси концентрації капіталу в банківському секторі України шляхом злиття та поглинання, виділити основні етапи розвитку цього ринку, через які пройшли українські банки свого часу, навести класифікацію та основні методи, за якими може відбуватися процес злиття та поглинання та висвітлити всі M&A угоди українських банків за останні одинадцять років.

Методологія дослідження. Методологія дослідження базується на використанні методів аналізу та синтезу (для вивчення предмету дослідження і взаємозв'язку його окремих частин); історичного і логічного методів (при дослідженні історичного процесу розвитку такого явища, як злиття та поглинання).

Результати. Національний банк тлумачить термін «концентрація капіталу (concentration of capital)», як збільшення розмірів капіталу банку в процесі його нагромадження [6]. Існує три основних шляхи концентрації капіталу: збільшення капіталу за рахунок власних коштів (капіталізація прибутку), залучення додаткових коштів власників та консолідація у банківському секторі на основі злиття та поглинання. Консолідація у банківському секторі – це зменшення кількості банків та інших депозитних інститутів з одночасним зростанням розміру та концентрації банків, що залишились. Не дивлячись на те, що у зарубіжній практиці вчені мають досить розхожі думки по відношенню до категорій «злиття» та «поглинання» (табл. 1), майже всі вітчизняні науковці та економісти притримуються тієї думки, яка викладена у Постанові НБУ №189.

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про банки і банківську діяльність» реорганізація може здійснюватися шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення [4]. В свою чергу, відповідно до постанови НБУ №189 від 27.06.2008 р. «Про затвердження положення про особливості реорганізації банку за рішенням його власників», злиття – це виникнення нового банку- правонаступника з передаванням йому згідно з передавальними актами всього майна, всіх прав та обов'язків двох або більше банків одночасно з припиненням їх діяльності [8]. Поглинання банків означає припинення діяльності одного або більше банків з передаванням згідно з передавальним актом прав та обов'язків банку- правонаступнику.

Таблиця 1

Трактування різними авторами понять «злиття» та «поглинання»

Автори	Трактування	
	Злиття	Поглинання
Доналд Д. [3]	Это объединение двух компаний, в результате, которого только одна из них сохраняется, как юридическое лицо.	Происходит, когда одна компания становится основным собственником и приобретает контроль над другой компанией, ее дочерней фирмой или отдельными активами, например, производственным предприятием.

Продовження табл. 1

Пирогов А. [7]	Объединение двух или более компаний через бухгалтерский метод покупки или методом слияния.	Переход контроля над корпорацией.
Волков В. [1]	Комбинация двух или большего числа предприятий в один бизнес на основе взаимной договоренности между руководством предприятий и одобрения акционерами этих предприятий.	Приобретение контрольного пакета акций одной компании другой.
Питер С. Роуз [10]	...любое слияние — это просто финансовая сделка, в результате которой один или более банков поглощаются другими банковскими учреждениями. Приобретаемый банк (как правило, меньший из двух) отказывается от своего устава, и получает новое название (обычно это название приобретающей организации).	
Правдина Н. [9]	Объединение компаний на основе одной из них или вновь созданной компании.	Покупка компании, осуществляется другой компанией, в результате которой другая компания получает контроль над первой.

Джерело: складено автором на основі [8-12]

Ринок злиттів та поглинань на українському просторі пройшов декілька етапів.

Горбатюк Л.А. пропонує розділити розвиток M&A на наступні етапи [2, с. 353]:

✓ 1993-1998 рр. – масова приватизація майна, створення бази для подальших злиттів і поглинань;

- ✓ 1998-2003 – зародження ринку злиттів і поглинань;
- ✓ 2003-2005 – економічне зростання, активізація процесів злиттів і поглинань;
- ✓ 2006-2007 – пік активності угод злиттів і поглинань, висока участь іноземних інвесторів;
- ✓ 2008-2010 – світова економічна криза, вимушений продаж банків;
- ✓ 2010-2013 – нові тенденції ринку M&A з урахуванням кризових явищ у минулому;
- ✓ 2014 і донині – політична нестабільність, уповільнення процесів злиття та поглинання.

Класифікувати банківські злиття та поглинання можна наступним чином:

1) за характером інтеграції:

- вертикальна;
- горизонтальна;
- конгломеративна – у сьогоднішній практиці є найбільш поширеною формою злиттів і поглинань та означає об'єднання банку із будь-яким іншим суб'єктом фінансового ринку (страховою компанією, лізинговою компанією та ін.);

2) за національною приналежністю:

- національні;
- транснаціональні;

3) за ставленням банку до злиття / поглинання:

- дружні;
- ворожі;

4) за характером мети угоди:

- стратегічні;
- фінансові;
- захисні;

5) залежно від мотиву здійснення:

- експансія;
- антикризові інтеграції.

Поглинання, в свою чергу, може розподілятися ще й на міноритарне (інвестором купується від 10 до 49% акцій банку); мажоритарне (від 50 до 99% акцій) і повне (інвестор придбає всі 100% акцій банківської установи і становить повним її власником) [15, с. 15].

Процес злиття або поглинання може здійснюватися кількома методами, які мали місце свого часу і використовуються у сучасних банківських реаліях [11, с. 12]:

- повний продаж, коли нерезидент купує контрольний пакет акцій (і це, як правило, 90%) і банк у повній мірі переходить у його власність, це найбільш поширений метод, який використовувався при покупці таких банків, як «Ажіо», «Аваль», «НРБ-Україна», «Мрія», тощо;

- продаж банку з подальшим спільним веденням бізнесу – стосується продажу банків, які входять до ФПГ, є досить специфічним і не вигідним для покупця, адже корпоративні рахунки клієнтів після продажу залишаються у розпорядженні попередніх власників;

- ринковий продаж акцій шляхом розміщення їх на ПФТС (Перша Фондова Торговельна Система) – це прийнятний метод для середніх та великих банків, чії акції можуть вільно обертатися на ринку («Форум», «Мегабанк»);

- публічне розміщення акцій (IPO) на світових фондових біржах – відлякує українські банки, адже обов'язковою умовою такого розміщення є прозорість.

У табл. 2 розглянемо всі угоди на ринку злиттів та поглинань українських комерційних банків з 2004 р.

Таблиця 2

М&А угоди за участю українських банків протягом 2004 – 2015 рр.

№ з/п	Банк-об'єкт угоди	Покупець	Країна покупця	Сума угоди, млн. дол.	Предмет угоди, % акцій	Дата угоди
1	Кредит Банк Україна	PKO BP S.A.	Польща	30,6	66,65	26.08.2004
2	Енергобанк	Национальный резервный банк	Росія	н.д.	21,88	26.10.2004
3	Ажіо	Vilnius Bank (SEB Group)	Литва (Швеція)	27,5	98	17.12.2004
4	Аваль	Райффайзен Інтернаціональ	Австрія	1028	93,5	20.10.2005
5	Форум	The Bank of New York	США	20	7,81	21.10.2005
6	ВаБанк	TBIF Financial Service	Нідерланди	8,75	9,55	01.11.2005
7	Укрсіббанк	BNP Paribas Group	Франція	325	51	01.12.2005
8	НРБ-Україна	Сбербанк	Росія	100	100	12.01.2006
9	Мрія	VTB (Vneshtorg-Bank)	Росія	70	98	31.01.2006
10	Укрсоцбанк	Banca Intensa	Італія	1161	85,42	14.02.2006
11	Індекс Банк	Credit Agricole	Франція	260	98	24.03.2006
12	Мегабанк	Ринковий продаж/IPO	Швейцарія, Німеччина, Росія	19	20	29.03.2006
13	Приватінвест	PPF Group	Чехія	10	100	05.05.2006
14	Міжнародний іпотечний банк	IMB Group Public Limited	США	30,1	45	10.05.2006
15	Львів	Нью Прогрес Холдинг	Ісландія	5,8	95	12.05.2006
16	Укрінбанк	Ринковий продаж/IPO	Інвестиційні фонди з Європи і США	36,1	20	13.06.2006
17	Райффайзен банк Україна	OTP Banka Slovensko	Угорщина	812,5	100	01.07.2006
18	Агробанк	PPF Group	Чехія	40	100	03.07.2006
19	Універсальний	EFG Eurobank	Греція	50	99,34	20.07.2006
20	Престиж	Erste Bank	Австрія	35,3	50,5	28.07.2006
21	Айс Банк	Банк "Русский Стандарт"	Росія	12	100	12.08.2006
22	Укргазбанк	Ринковий продаж/IPO	Росія	20	7	13.08.2006
23	Надра	Ринковий продаж/IPO	Швеція	53	7,7	20.08.2006

Продовження таблиці 2

24	Родовід	Ринковий продаж/IPO	Інвестиційні фонди з Європи і США	36,7	18,9	10.09.2006
25	Прикарпаття	Getin Holding	Польща	35	81,8	04.12.2006
26	Електрон Банк	Volksbank AG	Австрія	71	98	15.12.2006
27	Престиж	Erste Bank	Австрія	104	49,5	20.12.2006
28	Укрсоцбанк	UniCredit Group	Італія	2200	94,2	2007
29	ТАС-Комерцбанк ТАС-Інвестбанк	Swedbank	Швеція	735	100	2007
30	Форум	Commerzbank	Німеччина	600	60 + 1 акція	2007
31	Морський транспортний банк	Marfin Popular Bank	Кіпр	137	99,2	2007
32	Універсальний банк розвитку та партнерства	Bank of Georgia	Грузія	81,7	98,77	2007
33	Кредобанк	PKO BP S.A.	Польща	26,02	28,25	26.07.2007
34	Факторіал-Банк	Skandinaviska Enskilda Banken AB	Швеція	120	97,25	18.11.2007
35	Радабанк	КИТ Финанс	Росія	10	100	10.12.2007
36	Українбанк	Bank Hapoalim	Ізраїль	136	75,8	24.12.2007
37	НРБ Банк	Сбербанк России	Росія	150	100	27.12.2007
38	Правекс-Банк	Intesa Sanpaolo	Італія	750	100	04.02.2008
39	Астра	Alpha Bank	Греція	н.д.	90	26.03.2008
40	Південний	East Capital Explorer Financial Institutions Fund	Швеція	79,31	10	10.04.2008
41	Дельта	Icon Private Equity	Росія	350	49	24.06.2008
42	Промінвестбанк	Внешэкономбанк	Росія	1080	75	15.01.2009
43	ПроКредит	ProCredit Holding	Німеччина	52,5	20	28.04.2009
44	УкрСиббанк	BNP Paribas	Франція	87,9	25	11.06.2009
45	Мегабанк	EBRD, KfW	Німеччина	41,16	30	20.08.2009
45	Банк Форум	Commerzbank	Німеччина	550	31,5	2010
46	Агробанк (Home Credit)	IMB Group (Platinum)	Кіпр	47,17	100	2010
47	Кредитпромбанк	Fintest Holding	Кіпр	54	23,5	2010
48	VAB банк	TBIF Financial Service	Нідерланди	34,8	36	2010
49	Swedbank invest	Services Swedbank	Швеція	н.д.	100	2010
50	Донгорбанк	ПУМБ	Україна	н.д.	100	2011
51	VAB банк	Авангадр	Україна	69	84	10.01.2011
52	Дельта Банк	Cargil Financial	Америка	65	30,11	01.07.2011
53	Банк Форум	Смарт-Холдинг	Україна	92	96,06	30.07.2012
54	Credit Agricole corporate & investment bank	Credit Agricole	Україна	н. д.	100	19.11.2012
55	Swedbank	Дельта Банк	Україна	175	99,9	01.04.2013
56	Астра Банк	Дельта Банк	Україна	120	100	18.07.2013
57	Брокбізнесбанк	ВЕТЭК	Україна	180	80	18.07.2013
58	Platinum bank	Vertex	Україна	160	100	01.10.2013
59	Терра-банк	Українська стратегічна група	Україна	н.д.	99,6	01.12.2013
60	Правекс-Банк	Centragas Holding Gmb		75 млн. євро	100	23.01.2014
61	Авангард	Інвестиційний Капітал Україна (ICU)	Україна	н.д.	100	03.02.2014
62	Банк Перший	Група іноземних інвесторів на чолі з паном Роджером Метьюз		н.д.	61,21	27.02.2014
63	Український капітал	кілька фізичних осіб	н.д.	н.д.	56,55	21.03.2014

Продовження таблиці 2

64	Банк Кіпр	Альфа-Банк		202,5 млн. євро	99,77	17.04.2014
65	Русский Стандарт	Група американських та європейських інвесторів	США та Європа	н.д.	100	06.10.2014
66	Сітікоммерц Банк	Група іноземних інвесторів	н.д.	н.д.	100	14.11.2014
67	Петрокоммерц	Група українських інвесторів	Україна	3,86 млн. руб.	96,48	20.03.2015
68	Астра банк	AgroHoldings (Ukraine) Limited	Україна	92,1	100	16.07.2015
69	Укргазпромбанк	Primestar Energy FZE		н.д.	100	07.08.2015
70	Банк Траст	Співвласник кондитерської фабрики «АВК» (Дніпропетровськ) Володимир Авраменко	Україна	н.д.	72	17.09.2015
71	Райффайзен Банк Аваль	Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)		н.д.	30	25.11.2015

Джерело: за даними офіційного сайту M&A в Україні [5].

Як видно з табл. 2, найбільша кількість угод із злиття та поглинання, які характеризуються розширенням кредитної діяльності банківської системи, привабливістю для іноземних інвестицій, приходиться на 2006-2007 рр. З останніх продажів слід навести Астра Банк та Укргазпромбанк, які були продані в середині 2015 року.

Плануються наступні M&A угоди [5]:

12 Січня 2016: Власник Альфа-Банку в Україні, люксембурзька компанія ABN Holdings S. A. знаходиться в процесі отримання контролю над 100% акцій ПАТ Укрсоцбанк, які належали UniCredit Group, в результаті структурованої угоди обміну корпоративних прав. У свою чергу UniCredit отримає 9,9% володіння в ABN, право призначати одного представника до Ради Директорів ABN, а також можливість ініціювати публічне розміщення акцій (IPO).

03 Березня 2016: Власник Фідобанку та акціонер Євробанку Олександр Адарич планує об'єднати Фідобанк і Євробанк, а також залучити іноземного інвестора. За словами Олександра Адарича, на даному етапі очікується офіційне узгодження стратегічного плану розвитку об'єданого банку на базі Фідобанку та Євробанку. Поки невідомо назва нового об'єданого банку.

Не дивлячись на те, що головною метою процесів консолідації банківського капіталу є підвищення надійності та стійкості вітчизняної банківської системи, на практиці ці процеси мають не тільки переваги, а й недоліки.

Реорганізація банківського сектора відкриває можливість деяких фінансово нестійких банків до дотримання вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів Національного банку України щодо розміру та адекватності регулятивного капіталу [13, с. 296]. Крім того, у процесі злиття або поглинання створюється банк з більшою капіталізацією та грошовими потоками, який має більш високу можливість кредитувати реальний сектор економіки, що особливо актуально на даний час для України. Також через інвентаризацію та диверсифікацію кредитного портфеля банку, що утворюється внаслідок реорганізації шляхом злиття чи поглинання, поліпшується його якість, а через взаємодію кадрів двох об'єднаних банків розширюється асортимент банківських послуг [12, с. 76].

Реорганізація та реструктуризація стала важливим інструментом перетворень у банківській сфері багатьох країн. Це дало змогу кредитним установам рухатися разом із клієнтами на нові ринки та модернізувати свій продуктовий ряд [14, с. 213]. Серед переваг реорганізаційних процесів в банківському секторі слід назвати ще здатність банку забезпечити інтереси кредиторів та вкладників, що є однією з найголовніших задач на шляху до успішного функціонування та розвитку.

Стратегічними цілями функціонування вітчизняної економіки як соціально орієнтованої системи виступають стійкий соціально-економічний розвиток та висока якість життя суспільства.

Досягнення цих цілей вимагає реалізації комплексу завдань, у тому числі модернізації вітчизняної економіки та врахування світових тенденцій розвитку фінансових ринків. При цьому механізми концентрації банківського капіталу можуть функціонувати не лише в контексті розвитку банківської системи, а й як механізм активізації кредитної експансії та інвестиційної діяльності в економіці, що є важливим фактором економічного розвитку держави.

Кореляційно-регресійний аналіз виявив тісний зв'язок між обсягами і темпом зростання активів та капіталу в банківській системі та обсягами ВВП в Україні ($R^2=0,989$). Такий зв'язок обумовлений існуванням механізму впливу концентраційних процесів у банківському секторі на економічний розвиток держави. Отже, концентрація банківського сектора України є стратегічним завданням на шляху до економічного добробуту [16, с. 73]. З іншої сторони ці процеси повинні деякою мірою обмежуватися, адже вони можуть призвести до високого ступеня монополізації в банківському секторі, що недобре позначається на конкуренції і призведе до погіршення якості обслуговування клієнтів.

Висновки і перспективи. За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що на даному етапі процес злиття і поглинання в банківській сфері набирає більших обертів через неспроможність багатьох банків вистояти перед скрутними часами. Доречно відмітити, що НБУ зі свого боку тільки сприяє процесам об'єднання банків. Доказом цього слугує нова форма банківського нагляду, згідно якої всі банки поділені на відповідні кластери. А саме, банки першої і другої груп буде розділено на п'ять кластерів: 1) державні; 2) великі приватні; 3) іноземні, що належать до банківських груп; 4) російські та 5) середні приватні. Банки третьої і четвертої груп поділено на два блоки – ринкові й неринкові, в кожному з яких сформовано по чотири кластери. Серед ринкових банків: бізнес, ризикові, рітейлові банки і банки з іноземними інвесторами (небанківськими установами). До неринкових належать: бізнес, схемні, кептивні й заморожені банки. До кожної з груп підхід буде окремий.

Крім того, Нацбанк розробив спрощений механізм злиття невеликих банків. На об'єднання піде усього три місяці, що дозволить вижити банкам, які не здатні самотійно докапіталізуватися. Національний банк оприлюднив механізм прискореного злиття банків, які потребують докапіталізації до 300 млн грн. За спрощеною процедурою зможуть об'єднуватися виключно ті установи, які мають потребу в капіталі і мають прозору структуру власності.

Перспективами дослідження є подальше спостереження за розвитком подій стосовно концентрації капіталів тих банків, які не зможуть докапіталізуватися, всупереч вимогам щодо найближчого збільшення капіталу до 300 млн. грн. до 11 січня 2017 року, які містяться у Постанові НБУ №58 «Про збільшення капіталу банків». Банківська система на чолі з національним регулятором продовжує процедуру очищення, тому слідом за вже ліквідованими банками згідно вимог НБУ підуть наступні банки, які опиняться на шляху неплатоспроможності та банкрутства. В свою чергу, механізм спрощеного злиття дасть змогу продовжити функціонування тим банкам, які мають подальший потенціал для проведення банківської діяльності, але зараз в них є тимчасові фінансові труднощі, які можуть бути вирішені об'єднанням з іншим банком.

Список використаних джерел

1. Волков, В. Основы слияния и поглощений [Текст] / В. Волков // Финансовый менеджер. – 2005. – № 9. – С. 90–95.
2. Горбатюк, Л. А. Ринок злиттів і поглинань у банківському секторі України: сучасний стан і перспективи розвитку [Текст] / Л. А. Горбатюк // Бізнесінформ. – 2014. – № 5. – С. 352–357.
3. Доналд, Д. (2007). Слияния, поглощения и другие способы реструктуризации компании. М.: ЗАО «Олимп-Бизнес».
4. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/man.cgi?page=1&nreg=2121-14> (дата звернення 13.10.2016). – Назва з екрана.
5. Офіційний сайт M&A в Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://mergers.com.ua/ua/m->

and-a-analysis/news/banking/fidobank-eurobank-adarich_(дата звернення 13.10.2016). – Назва з екрана.

6. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123380&cat_id=12323 (дата звернення 13.10.2016). – Назва з екрана.

7. Пирогов, А. Слияния и поглощения компаний: зарубежная и российская теория и практика [Текст] / А. Пирогов // Менеджмент в России и за рубежом (рус.). – 2001. – № 5. – С. 11–16.

8. Постанова Національного банку України № 189 від 27.06.2008 Про затвердження положення «Про особливості реорганізації банку за рішенням його власників» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0845-08/page> (дата звернення 13.10.2016). – Назва з екрана.

9. Правдина, М. Процессы слияний и поглощений в российской розничной торговле: типы сделок, цели их осуществления и периодизация / М. Правдина [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://new.hse.ru/sites/ecsoclab/docs/Pravdina_28.11.doc (дата звернення 13.10.2016). – Назва з екрана.

10. Роуз, П. С. (1995). Банковский менеджмент. М.: Дело.

11. Степаненко, Б. Інтернаціоналізація банківського сектору України: ціна й методи злиття та поглинання [Текст] / Б. Степаненко // Економіст. – 2010. – № 1. – С. 12–16.

12. Тарасевич, Н. В. Оцінка впливу іноземного капіталу на функціонування банківської системи України [Текст] / Н. В. Тарасевич, К. Е. Мазуренко // Регіональна економіка та управління. Науковий журнал Східноукраїнського інституту економіки та управління. – 2016. – № 3 (10). – С. 74–77.

13. Тарасевич, Н. В. Проблеми капіталізації банків в Україні [Текст] / Н. В. Тарасевич // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. – 2013. – № 1 (48). – С. 295–299.

14. Тригуб, О. В. Ефективність реорганізації банківського сектору України [Текст] / О. В. Тригуб, А. С. Чернишов // Молодий вчений. – 2016. – № 4 (31). – С. 212–215.

15. Філонова, І. Б. Методи злиття і поглинання вітчизняних банків іноземними інвесторами [Текст] / І. Б. Філонова // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 23. – С. 14–17.

16. Шпигоцька, Н. О. Шляхи підвищення ефективності угод злиття та поглинання в банківському секторі України [Текст] / Н. О. Шпигоцька // Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2013. – № 1. – С. 69–75.

Borysova Nina

Graduate student

Odessa National Economic University

Odessa, Ukraine

E-mail: bbaabbaa@rambler.ru

Tarasevich Natalia

Ph.D. (Economics), Associate Professor

Department of Banking

Odessa National Economic University

Odessa, Ukraine

E-mail: tarasevich-nv@rambler.ru

CONCENTRATION OF BANKING CAPITAL THROUGH MERGERS AND ACQUISITIONS: CURRENT STATE AND PROSPECTS

Abstract

Introduction. The author considers the problem of the relevance of the phenomenon of mergers and acquisitions of banks in conditions of economic crisis, when the banking system of Ukraine urgently needs high quality cleaning.

Methods. The method of analysis and synthesis; historical and logical methods are used during the research.

Results. Currently, the market of mergers and acquisitions at a stage of political instability and slow down these processes, but increasing demands on capital of National Bank of Ukraine encourage weak banks to merge, otherwise they have to leave the market. The reorganization process in addition to increasing capitalization and

ultimately the reliability and stability of the banking system rise to banking monopolies.

Discussion. The obtained results show that at this stage of the process of mergers and acquisitions in the banking sector is gaining more speed due to the failure of many banks to survive a difficult times. It is pertinent to note that the National Bank of Ukraine for its part only promotes the process of bank merger. Proof of this serves as a new form of banking supervision, according to which all banks are divided into appropriate clusters.

Keywords: reorganization of the bank's, concentration in the banking sector, capital consolidation, mergers and acquisitions, cluster policy, market M & A, sales bank.

References

1. Volkov, V. (2005). Osnovi slijanija i pogloshenij [Fundamentals of mergers and acquisitions]. *Financial Manager*, 9, 90–95.
2. Gorbatjuk, L. A. (2014). Rinok zliittiv i poglinan' v bankivskomu sektori Ukraïni: suchasniy stan i perspektivi rozvitku [Market mergers and acquisitions in the banking sector of Ukraine: current state and development prospects]. *BusinessInform*, 5, 352-357.
3. Donald, D. (2007). *Slijanija, pogloshenija i drugie sposobi restrukturizacii kompanii* [Mergers, acquisitions and other ways to restructure the company]. Moscow, Russia: Olympus Business.
4. The Law of Ukraine "On Banks and Banking" on December 7, 2000. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2121-14>.
5. Official site of M & A in Ukraine. Retrieved from <http://mergers.com.ua/ua/m-and-a-analysis/news/banking/fidobank-eurobank-adarich>.
6. Official site of the National Bank of Ukraine. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123380&cat_id=12323.
7. Pirogov, A. (2001). Slijanija i pogloshenija kompanij: zarubezhnaja i rossiyskaja teorija i praktika [Mergers and acquisitions: foreign and Russian theory and practice]. *Management in Russia and abroad (Rus.)*, 5, 11–16.
8. Resolution of the National Bank of Ukraine number 189 of 27.06.2008 On Approval of "On peculiarities of reorganization of the bank by the decision of its owners". Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0845-08/page>.
9. Pravdina, M. Mergers and acquisitions in the Russian retail trade: the types of transactions for their implementation and periodization. Retrieved from http://new.hse.ru/sites/ecsoclab/docs/Pravdi_na_28.11.doc.
10. Rouz, P. S. (1995). *Bankovskiy menedzhment* [Bank management]. Moscow, Russia: A business.
11. Stepanenko, B. (2010). Internazionalisazija bankivskogo sektoru Ukraïni: cina i metodi zliittja i poglinan' [The internationalization of the banking sector in Ukraine: the price and methods of mergers and acquisitions]. *Economist*, 1, 12–16.
12. Tarasevich, N. V., Mazurenko, K. E. (2016). Ocinka vplivu inozemnogo kapitalu na funkcionuvannja bankivskoï sistemi v Ukraïni [Assessing the impact of foreign capital in the banking system of Ukraine]. *Regional economy and management. East Scientific journal of the Institute of Economics and Management*, 3 (10), 74–77.
13. Tarasevich, N. V. (2013). Problemi kapitalizacii bankiv v Ukraïni [Problems capitalization of banks in Ukraine]. *Journal of Social and Economic Research. Collected Works*, 1 (48), 295–299.
14. Trigub, O. V., Chernishov, A. S. (2016). Efektivnist' reorganizacii bankivskogo sektoru Ukraïni [The effectiveness of the reorganization of the banking sector Ukraine]. *Young scientist*, 4, 212–215.
15. Filonova, I. B. (2010). Metodi zliittja i poglinannja vitchiznjanich bankiv inozemnimi investorami [Methods of mergers and acquisitions of domestic banks by foreign investors]. *Investment: Practice and Experience*, 23, 14–17.
16. Shpigoc'ka, N. O. (2013). Shljachi pidvishennja efektivnosti ugod zliittja ta poglinannja v bankivskomu sektori Ukraïni [Ways to improve the efficiency of mergers and acquisitions in the banking sector of Ukraine]. *Economy. Problems of economic formation*, 1, 69–75.

